

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kriva obsodba.

(Konec.)

Nj. vzvišenost gospoda pravosednega ministra še na nekaj opozorim. Kresnik je poudarjal, da pripada slovenski stranki, njegov nasprotnik ima pa zaslonbo pri c. kr. sodišči v Celji. Tedaj je tudi prosil, da bi ne bila druga obravnava pri okrožnem sodišči v Celji, ali deželno nadsodišče mu ni uslišalo prošnje. (Poslanec dr. Foregger: Saj je bil oproščen!) Seveda, pa le drugič. Čemu pa tudi bi se zagovarjal tam, kjer vé, da ga pristransko sodijo? V visoki zbornici se je omenilo dne 12. februarja 1884. tudi Haukeja in dr. Roser omenil je Apata, ki sta po nedolžnem prestala težke kazni. Iz teh in drugih razlogov se uvidi, da je treba vsakako vpeljati postavo gledé odškodnin nedolžnih obsojencev. Čemu se pa ravno pri okrožnem sodišči v Celji tako rade ponavljajo krive obsodbe? Odgovoriti na to ni težko. Poslanec dr. Foregger trdi, da je Kresnik razgrajalec ter si hoče s svojo narodnostjo delati dobička, jaz pa lahko izkažem, da je Kresnik vrl Avstrijan, ki se zaveda naše vladarske hiše ter se poteza za njo, kjer in kedar je treba.

Meseca maja 1884 je „Slovensko društvo“ sklicalo volilni shod v Slovenski Bistrici, na katerem so slovenski deželni in državni poslanci poročali o svojem delovanju. Odbor je razobesil črno-rmenó zastavo na hiši, kjer je bil shod. In kaj se je zgodilo? Župan je odkazal, da se mora zastava odstraniti, češ, da povzročuje razdraženost. (Čujte, čujte! na desnici.)

Dne 9. maja 1884 je bila v tej reči v zbornici stavljena interpelacija, ali na njo še nismo dobili odgovora. Pri tej priliki se je Kresnik sprl z žandarmerijo, ki je hotela na županov ukaz odstraniti zastavo. Zagovarjati se je moral radi tega pred sodiščem. To je pač dokaz, da je Kresnik udan cesarju in državi. Tedaj ste bili v Črešnjevci dve stranki, „pru-

ska“ in „avstrijska“, in tej zadnji je Kresnik udan z dušo in telom. Hvala Bogu, da so se razmere v tem okraji vzboljšale. Skrajna nemško-liberalna stranka je propala pri zadnjih volitvah v okrajni zastop Kresnik je bil izvoljen načelniku za namestnika in to je dokaz, da je zmagala avstrijska stranka.

Še jeden dogodek! Leta 1884 je bil pri deželnozbornskih volitvah Kresnik izvoljen za volilnega moža. Na večer pred volitvijo je prišel v Slovensko Bistrico, kjer se je v neki krčmi sošel z volilci nasprotne stranke ter se je z njimi sporekel. Ko je odhajal v svoje prenočišče, prijel ga je mestni sluga ter ga je zaprl. Drugi dan so ga sicer izpustili, pa le, ko je odšel že zadnji vlak; tako ni mogel priti k volitvi. To je protipostavna omejitev osebné prostosti. (Poslanec Hren: Zloraba uradne oblasti!) Priznali so, da je bil Kresnik krivično zaprt, toda izgovarjali so se, da župan ni bil definitivni in je postopal le kot zasebnik, torej to ni bila zloraba uradne oblasti. (Veselost na desnici.)

Mislím, da je s tem dokazana nedolžnost Kresnikova, da je nedolžen 4½ meseca sedel v zaporu in med tem je zgubil mnogo svojega premoženja in tudi, vsaj začasno, ime neomadeževanega državljana. Jaz bi toraj nasvetoval, naj visoka zbornica odločno naroči vladi, da določi Kresniku primerno odškodnino. Prepričan pa sem tudi, da bode visoka vlada izkazala Kresniku milost, kakor jo je presvetli cesar, ki ga je pomilostil. (Dobro! na desnici. — Govorniku čestitajo)

Izvolitev lavantinskih škofov.

(Dalje.)

Zdaj stopijo novi vzvišeni knez in škof na svoje apostolske noge, in okinčani s škofjsko mitro in s pastirsko palico v roki, prvokrat svoje duhovenstvo tako-le nagovorijo:

„O kako nerazumljive so božje sodbe in

neizvedljiva njegova pota!“ — S to besedo sv. apostola Pavla naj začnem svoj govor, s katerim vas pozdravljam, preljubljeni bratje in sinovi moji v Kristusu Gospodu!

Ali prav ta neizvedljiva božja volja nas je iznenadila ter nam dne 28. junija t. l. prebitko žalost pripravila po prerani smrti izvrstnega škofa Jakoba Maksimilijana, moža jako pobožnega, do ljudi silno blagega, čudno učenega tudi ne samo v nabožnih, ampak tudi v svetnih vednostih, velikodušnega mojega dobrotnika in odgojitelja. Kdo, vprašam vas, bi se upal bil prerokovati, da bomo preljubljenega škofa tako na skorem zgubili, kdo si veliko več ni bil svest, da nam bodo nebesa izbornega pastirja po dvojnem jubileju, katera je obhajal l. 1888, še dolgo let ohranila in privoščila? Toda „vaše misli niso moje misli“, govori Gospod po svojem velikem preroku Izaiji. Ko se je namreč ranjki v mnogih rečeh pokazal zvestega hlapca, in si je že nabral prebogate sno-piče zaslug, podviza se ljubi Bog in ga pokliče iz tega sveta, da zarano dobi za neprestano delo zaslužen plačo. Nam pa druga ne ostaja, kakor preblag spomin na odličnega moža, in prisrčna zahvala za vse dobrote, s katerimi je škofijo napolnil in za lepo in izgledno življenje, s katerimi je vse nas svoje žive dni spodbujal in krepčal.

Komaj pa preteče po smrti izbornega škofa okoli štiri mesece dni, pokliče ista neizvedljiva volja božja mene na krmilo, da vladam obširno in lepo škofijo lavantinsko. Zarad tega, kakor ste me vi, preljubi bratje in sinovi v Kristusu Gospodu, ravno zdaj iz ust velečastitega gospoda kapitolskega vikarja spodobno pozdravljali, isto tako jaz vam vsem in vsakemu posebič v imenu trikrat svetega Boga čedno odzdravljam.

Predragi mi tovariši v vojski Kristusovi! Edino-le volja božja me je nagnila, da sem došel k vam, kakor mi je tudi prečastni in prevzvišeni metropolit Solnograški prilično odpisal ter me lepo tolažil: „Bog te kliče in duhovenstvo in verno ljudstvo, in zato sem te jaz izvolil“. In isto je povdarjal tudi v svojem prelepem govoru na den slovesnega potrjenja: „Sveti Duh, ki postavlja škofo, da vladajo cerkev božjo, mi je bil na pomoč, da sem prav tebe izvolil. To ni človeško delo, tukaj je prst božji“.

Da me je tedaj Bog sam izvolil, to mi je zdaj jasno, zdaj — po prostovoljni izvolitvi prečastnega metropolita Solnograškega, katero je pa pred že javil sv. Očetu Leonu XIII., in s katero se je vjemal tudi presvitli cesar Fran Jožef I. Nad tem zdaj tudi ne dvomim več iz lastnega pričanja, po vročih molitvah in po potokih solzâ; ker marsikatero noč sem prejo-kal in na kruh moj so mi kapljale solze. To

mi je očivestno slednjič tudi zbog tega, ker sem se v tej reči zopet in zopet posvetoval z možaki, katere učenost diči in čednosti kinčajo. In ker je tedaj duša moja prepričana, da me je Bog poklical, me napaja to s sladko tolažbo, in me je nagnilo, da sem došel k vam, preljubi moji sodelalci v vinogradu Gospodovem!

Volja božja naj tedaj velja kot vzrok mojega prihoda k vam, in prav ista volja božja me bo vodila pri delovanji med vami. To sem sklenil na den izvolitve svoje, na den postavnega preiskovanja, na den svečanega potrjenja, zlasti pa tisti den, ko sem bil posvečen v vašega škofa. Isto tudi trdno sklenem zdaj v tem svečanem trenutji, in vam obljubim, preljubi bratje in sinovi v Gospodu, ter prisegam v tem zboru tako čislanih mož, v pričo večnega pastirja Jezusa Kristusa, ki je tukaj v presv. rešnjem Telesu resnično, stvarno in bistveno prisoten: Glejte, prišel sem, da storim voljo božjo! Božja volja pa je, da pasem čredo, katero mi je izročil, z besedo in izgledom. Zato sem že večkrat ponovil sklep, da hočem z božjo pomočjo biti veren pastir vernih ovčic ter delovati v povišanje časti božje in v izveličanje duš, nikakor pa ne iskati ali svoje časti ali prijetnejšega življenja.

Toda, kakor je to božje delo, da mi kaj dobrega hočemo, ravno tako tudi Bog včini, da to dopolnimo, kar hočemo, in je tedaj tudi dopolnjenje dar božji. Zato pa je sladko veselje napolnilo pobito moje srce, ko sem poizvedel, da ste me dozdej neprestano podpirali s svojimi molitvami, in da smem tudi za naprej upati ter zanašati se na vašo pomoč. O iz celega svojega srca vas zarotujem in vas za božjo voljo prosim, ne nehajte moliti. Naj sem še tako reven, a po vaših molitvah okrepcan, bom zamogel vse storiti za čast božjo in izveličanje duš. Molite tedaj, prosim, da bom bolj z molitvo vladal škofijo, kakor s človeško modrostjo, ki je itak jako plitva. Še enkrat rečem: „Bodite stanovitni v molitvi, in bedite in molite“.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Na Ptujskem polji.

Slovenski posestniki od sv. Janža na Dravskem polji sprožili so misel, da bi one občine na Ptujskem polji, od katerih je imel svoje dni vojaški erar zemljišča za vojaško strelišče v zakup, odposlale skupno prošnjo na c. kr. vojno ministerstvo na Dunaji, naj bi si izbralo za strelišče spet polje pri Ebensfeldu na Ptujskem polji, ako bi se strelišče pri Krškem na Kranjskem opustilo.

Grajščina Ebensfeld dobila je novega gospodarja in to je dalo povod imenovanim po-

sestnikom, da so se začeli za stvar spet zanimati.

Ker je Ptujsko polje nerodovitno, imeli so oni posestniki svoje dni, na katerih zemljišči je bilo strelišče, dobre in gotove dohodke. Te dohodke zdaj pogrešajo, in ker se slovenskemu kmetu godi trda za denar, želijo si strelišče nazaj.

Ko so se tedaj pred kratkim zbrali predstojniki in odborniki interesiranih občin v pisarni okrajnega zastopa v Ptuj, podpisali so kaj radi dotično prošnjo na c. kr. vojno ministerstvo, ko njim je načelnik okrajnega zastopa dr. Jurtela pojasnil zadržaj prošnje. Tu ni bilo nasprotovanja in ugovaranja, kakor je to sicer navada!

Ali tisti dan pogovarjali smo se tudi o tem, kako bi dobili zdravnika na Črno goro in tu že ni šlo več tako gladko.

Okrajni zastop dobil je poziv od dež. odbora štajerskega, naj poprašuje občine, katere bi hotele dovoliti letno podporo zdravnika.

Ker so občine Črna gora in več sosednih že pred leti obljubile malo podporo, ako bi se naselil zdravnik na Črni gori, ker pa se za obljubljeno podporo ni našel zdravnik v celi Avstriji, pozval je okrajni odbor spet vse občine, naj mu naznanijo, ali hočejo dati kako podporo zdravniku, ki bi se naselil na Črni gori, in koliko. Večina občin ni dovolila nič, druge tako majhne svote, da ni vredno govoriti o njih. Od vseh strani se slišijo tožbe, da je zdravnik potreben, da umrje dosti mladih in krepkih ljudi prezgodaj, ker manjka zdravniške pomoči, da imajo predstojniki veliko sitnob in občine mnogo plačil, ako se prikažejo nalezljive bolezni, katerih zdaj že zimo in leto ne zmanjka, toda za tako potrebne stvari, nemajo občine denarja! Zastopniki velikih občin, kakor je Cirkovška, Majšperška, Bolfanska so izjavili, da za dravnika ne morejo dati in dovoliti niti krajevarja. Ali to ni čudno? Ali poznajo ti možje dolžnosti, katere ima občina do občanov? Ali njih ne bode sram, ako jih bode politiška oblast morala siliti, morebiti celo kaznovati, da storé svojo dolžnost?

Ni dolgo temu, da je bil na Črni gori zdravnik, ki je dobro izhajal in kateri ni bil drag. Prepričan sem, da se bode zdravnik, kateri se zdaj tam naseli, v par letih dobro počutil, da ne bode gledal na to, ali dobi od občin podporo ali ne. Občinski zastopi pa bi morali vsaj za par let obljubiti podporo, da se zdravnik dobi. Tu ni poslušati praznega besedovanja in jalovih izgovorov, sicer bode prišla sila! Tega se naj varujejo možje, posebno tisti, kateri delajo občinske račune v krčmi in drugod ne štedijo z občinskim denarjem, kjer bi bilo potrebno!

Sejmovi. Dne 7. marcija v Gradci, pri sv. Petru pod sv. Gorami, in na Bregu v Ptuj. Dne 8. marcija na Pilštanji in na Vidmu. Dne 10. marcija pri sv. Jurji na Taboru, pri sv. Jakobu v Dolu, v Kapelah, v Strassu, v Tilmiči, na Sp. Polskavi. Dne 11. marcija v Mariboru. Dne 12. marcija pri sv. Juriji na j. ž., pri sv. Lovrenci na Drav. polji, v Vitanji in Selnici pri Mariboru. Dne 13. marcija v Imenem.

Dopisi.

Iz Velike Pirešice. (Odbor naše občine) imel je dne 20. februarja svojo javno sejo, pri kateri so se obravnavale in sklenile zelo važne reči. Sklenil se je račun za upravno leto 1889; dohodkov je imela občina 6899 fl. 57 kr., stroškov pa 7155 fl. 47 kr., toraj primanjkljaja 255 fl. 90 kr. Samo za šole se je izdalo 5343 fl. 45 kr. in ubogi so dobili 412 fl. Računstvo je izvrstno in odborniki izrekli so zato g. županu javno zahvalo in pripoznanje, ter račun po vsem odobrili. Presvitlemu cesarju se je po nasvetu svetovalca g. Trčan Ivana, izjavila prisrčna zahvala za podarjene 200 fl. za stavljenje šole v Galiciji, in doneli so gromoviti živio-klici na Njih veličanstvo predobrega vladarja našega Franc Jožefa I. po zbornici. Dalje se je sklenila prošnja do gosposke zbornice, kjer zdaj pretresujejo od vlade predloženo novo šolsko postavo, da želimo mi Slovenci, da se pri sklepanji nove šolske postave jemlje ozir tudi na nas, ter sklene versko-narodna šolska postava, s šestletnim obiskovanjem na kmetih. Mi smo prvič kristjani, torej hočemo imeti, da je šola verska, da ne bodo šolske oblasti zabranjevale kinčati naših šol, katere smo postavili sami in za naše otroke, s svetimi podobami. kakor se je to zgodilo pri nas v šoli na gornji Ponkvi, kjer se je zabranila v šoli obesiti krasna podoba sv. Cirila in Metoda, in to od vseh šolskih oblasti, celo od ministerstva. Da toraj zahtevamo versko šolo, to je jasno dovolj. Drugič smo mi Slovenci, nam so toraj potrebne, in nam morejo le koristiti narodne šole z maternim učnim jezikom, ker le v taki šoli bode mogoče izučiti našo deco, da postanejo zvesti in pridni državljane; ter hasnjivi udje človeške družbe, saj deca je naša in šole smo stavili mi, učitelje plačujemo sami; torej smemo po vsej pravici tirjati, da se v naših šolah in naša deca, od naših učiteljev tako uči, kakor je nam prav, a ne tako, kakor bi to Nemcem ali pa Lahom ugajalo. Mi smo prosti državljane in zoper vsako nasilstvo se bomo branili. Dalje smo mi kmetje, nam toraj popolnoma zadostuje šestletno šolsko obiskovanje, ako se le v teh letih pravilno uči. Otrok bistre glave nauči se v šestih letih dovolj krščanskega nauka, čitanja, pisanja in ra-

čunstva itd. Kdor pa je butaste glave, on se ne bode nič naučil, ako ga 20 let v šolo goniš. Kdor pa hoče svojega otroka dalje v šolo dati, naj ga da v mestne šole; kmet pa potrebuje otroke od 12. leta naprej že doma in ne more pustiti, da bi se po senci lenili, naučijo se itak ničesar več. To prošnjo smo toraj sklenili in takoj odposlali naprej. Občine slovenske, storite tudi vé tako; ako ne veste, kako bi se prošnja naredila, hočem vam jo, ako kdo zahoteva, celo objaviti. K.

Od Kapel blizo Brežic. (Po volitvah.)

Kakor se sliši, je g. župan zoper volitve protest vložil, ter hoče še enkrat volitvo imeti. To bo pa za „lačenbergarje“ dobro. Da pa za občino ni dobro, to vsaki ve, saj volitev dosti stane denarja in časa. Vidite torej, kako je naš g. župan varčen, da še hoče tretjo pot volitvo imeti in vendar zna, da bi zato občina večje stroške imela, ali je torej tak človek za župana? Župan mora paziti, da se manj izda, ne pa nepotrebno. Predragi volilci desnice, Vi ste veliko nalogo izvršili, da ste do večine prišli, pa še ne smete rok križem držati. V svetem pismu se bere, kedar hudi duh mora človeka zapustiti, gre in dobi še sedem hujših duhov, samo da bi v prejšnji stan prišel. Tako bo tudi gotovo naš g. župan storil, kajti njemu je sila veliko za županstvo. On si bo gotovo vse ponemčene duhove poiskal, da bi mu pomagali, gotovo tudi ne bo naših prijateljev v Brežicah pozabil. Kje je pač bil na den volitve gospod Potočnik in Jaka, da nista pomagala trdnjave braniti? Kje so bili tisti volilci, ki so mu obetali hribe in doline, dokler so svoj trebuh pasli? Pač škoda za vso potroho in muko in tisti slaven obed, ki je bil pripravljen. Pregovor pravi: svaka sila do vremena. Dragi desničarje, zberite si pravega župana dobrega, poštenega narodnjaka, ki bo pokazal, da je narodnjak. Ne tako, kakor se je pred leti bralo, da je na Bizeljskem zmagala narodna stranka, pa tista žalostna! Ona še ni nijedne slovenske uloge poslala. Letos Vas še čaka dvojna naloga, ker bomo volili v deželni zbor in okrajni zastop. Pri poslednjem moramo pokazati, kdo je gospodar na slovenski zemlji in kdo se od našega kruha živi in naš mili rod zaničuje. Ako bomo zložni vsi z našimi sosedi, tedaj je zmaga gotova in to mora biti, naj velja, kar hoče.

Iz Ponikve. (Razne novosti — „Südmark“). Poročati bi Vam imeli sicer mnogo reči, toda za sedaj samo nekoliko. Minolo leto smo popravljali tukajšnjo farno cerkev. Napravili smo novo streho na farni cerkvi ter sploh isto ozaljšali zunanje. Sedaj pa pridejo nova popravila znotraj cerkve na vrsto. Potrebno je, da se cerkev znotraj okusno zmala, da se oltarji prenovijo ter podobe in svetniki na novo pozlatijo. V to svrhu se pobirajo prostovoljni

doneski. Mi pričakujemo, da se bodo naši farani pri tej reči izkazali in da bodo potrebno žrtvovali — za čast božjo in kinč cele fare. Mnogo si v tej zadevi trudijo tudi naš častiti gospod župnik, za kar jim bodi izrečena presrčna hvala. Sploh so pa oni v vsakem oziru jako marljivi in postrežljivi. — Pred kratkim smo imeli volitev novega občinskega odbora in novega župana. Ker sta se županstvu odpovedala g. Fr. Podgoršek in potem g. Jakob Zdolšek p. d. Šuc, bil je županom izvoljen g. Jože Zdolšek, p. d. Krištan. Odbor si je s to volitvijo pravega moža za župana izbral, kajti naš novi župan je navdušen narodnjak in katoličan ter tudi zmožen županske posle opravljati. Mi pričakujemo, da bo ta posel v istem smislu, kakor naš poprejšnji g. župan, vodil in da ga bodo vsi odborniki in občani podpirali v izvrševanju občinskih poslov. Možje, kateri sedijo v novem občinskem odboru, se prištevajo sicer vsi narodnjakom, toda so nekateri med njimi, ki cikajo večkrat na nemčursko stran s tem, da hočejo podpirati tu pa tam nemška podjetja — in to celo na Ponkvi, kjer nam hočejo na neprilicnem mestu neko nemško krčmo vrinoti. A pri tem ne premislijo, da podpirajo s tem novo društvo „Südmark“, katero ima namen v slovenskih pokrajinah naseljevati in podpirati nemške trgovce, obrtnike, krčmarje, vinarje in ofarje, da bi tako lažje Slovence izpodkopavali ter iste ponemčevali in narodu odtujevali. Mi tega ne bomo dopuščali. Sploh pa mislimo, da se bodo dotični možje poboljšali in v prihodnje vsak korak, katerega storijo, boljše premišljevali, sicer bi jih morali dati na rešeto.

Iz Ormoškega okraja. (Pomanjkanje učiteljev) se v našem okraju živo občuti; skoraj na vsaki šoli manjka po jedna učiteljska moč. Nekaj služeb ni nameščenih, čeprav so jo dotični krajni šolski svet vže po parkrat razpisali, drugi učitelji dobili so zopet radi boleznih deljčasne odpuste, tako, da je po največjih šolah našega okraja upeljan poldnevni pouk, t. j. predpoldnem poučujejo se po 3 ure večji, a popoldne po 2—2½ ure manjši otroci. Kako težavno in naporno je za učitelja takšno poučevanje (četrtak ni prost dan), pač ni težko spredvideti. In vrh tega se še pri tem pretrganem pouku z otroci le malo doseže, posebno če se pomisli, da pride v časih na jednega učitelja 120—140 otrok. Na četirirazrednici v Ormoži podučujejo samo 3 učiteljske moči, ker četrttega učitelja ni možno dobiti; na četirirazrednici v Središči, kjer bi z ozirom na veliko število otrok (450) morala po pravem že petrazrednica biti, delujejo sedaj tudi samó trije učitelji, ker je eden (g. L.) radi boleznih dobil daljši odpust. Pri sv. Bolfanku na Kogu podučujejo samo en učitelj kakih 300 otrok, ker njegov tovariš (g. P.) že dalj časa boleha. Na

dvorazredni šoli Humskej upeljan je radi pomanjkanja druge učiteljske moči tudi poldnevni pouk, ki bode trajal, ker se ni nikdo za razpisano službo oglasil. menda celo leto. Pri sv. Tomaži bilo bi že enkrat na času trirazrednico s 475 otroki razširiti v pet- ali vsaj četirirazrednico, pa kaj, ker še za tri razrede nimajo dovolj učiteljev in deluje ondi radi tega jedna učiteljska moč samó v namestovalnej lastnosti!

—o—

Od Sotle. (Tiček v mreži.) Ig. Schober nepostavno izvoljeni načelnik krajnemu šolskemu svetu v Podčetrtku, kolovodja tamošnjih nemškutarjev, je čuden mož — pravi nazadnjak in mračnjak. On še vedno misli, da je slov. kmet revni rob vitežkih grajščakov. Kar si on zmisli, to bi se moralo zgoditi; če najde upor, pa se gadno zadere, zaškriplje z zobmi, treskne z nogo ob tla in njegova trma je dokazana. Tako si je izmislil neko neopravičeno tožbo zoper nadučitelja Slemenška in je tirjal pri šolski gosposki njegovo premeščenje iz Podčetrtka. Preiskava pa je neresničnost obtožbe razkrila. Ker torej ni šlo tako, stuhtal je močic drugo zvijačo. Ognjebranci so volili novega stotnika in podpisali neko pismo, ne vedoč, kaj zadržava. To pismo pa je bila opetna tožba zoper nadučitelja Slemenška. G. Sl. toži zaradi žaljenja časti, in pri obravnavi skuša Schober obdolženje dokazati s 14 — beri s štirinajstimi — pričami. Pa kake priče so to bile! Drugih 7 prič je bilo zadosti, da so neresničnost in neopravičenost tožbe dokazale. Konec obravnave pri c. kr. sodniji v Kozjem je bil ta, da je Schober prestopka žaljenja časti bil krivega spoznan in na platež 40 gld., ali 8 dni zapora in vseh stroškov obsojen. Boš pa drugokrat vedel!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na desnici drž. zbora se kaže nek zapor in sicer gledé na zemljišno odkupnino v Galiciji. Nemškim konservativcem namreč ni po volji, ker se bojé, to pa nekaj po pravici, obrekovanja. — Posl. dr. Jaques predlaga v drž. zboru načrt postave, vsled katere naj daje država odškodnine nedolžno obsojenim ali njegov načrt nič ne ugaja večini poslancev in zato še brž ne bode iz njega postava. — Kakor je znano, obstoji že dalje časa štajarska „pevska zveza“ in ona se pripravlja sedaj za neko veselico, ki bode v Gradci sredi meseca avgusta. V tem pa si je prišla navskriž z Graškimi možkim pevskim društvom in zato menda ne bode nič iz one veselice. Nam je to lahko prav, kajti na tacih veselicah se dela po navadi vse preveč za nemštvo in kar je huje, za tisto veliko nemštvo, ki gleda ven, čez rmeno-črne sohe. — Da koroški Nemci, tudi

konservativci, niso prijazni Slovencem, kaže se sedaj najbolj tudi v njih listu, „Kärnt. Volksblatt“ ter govori le-ta rad o panslavizmu in in čisto tako, kakor drugi liberalni listi. Škoda, da se nič ne dajo podučiti, ko bi se lahko. — Dobra je misel nekaterih slov. kmetov v Št. Janži pri Glinjah, ko čéjo v spomladi skupaj naročiti si vina za svoje delavce in upamo, da jim pride tako po ceni v roke in pa naravno. — V Novem mestu na Kranjskem se je osnovalo društvo „Narodni dom“, da vzpopolni in vzdržuje novo veliko hišo ali „Narodni dom“, v katerem je slov. čitalnica — Drugo polovico meseca aprila imajo v Ljubljani dopolnilne volitve za mestni nastop Ni nevarnosti, da vleze kak nemškutar va nj. — Dijakom se bodo na okr. gimnaziji v Gorici letos prikrajšale počitnice o veliki noči in sicer zato, ker zavoljo hripe nekaj časa niso imeli šole. To se nam dozdeva pretrdo in več ali manj tudi nepotrebno. — V Trstu še rod petardistov živi slej, kakor prej ter so našli uni den zopet veliko petardo ali bombo pri cerkvi oo. jezuitov. Na srečo še ni razpočila, ko so jo našli ter na policijo odnesli. Mestu je treba več redarjev in in vendar že plačuje za svojo stražo 86 000 gold. na leto. — V odseku mestnega zastopa v Zagrebu je sklenila večina, da imajo v mestnem zastopu vsi drugi pravico dati glas pri volitvi mestnega katol. župnika, izvzeti so pa judje. To je čudno, da voli n. pr. lutovec župnika katol. župniji. — Da odstopi minister Tisza, to se brž ne vresniči, vsaj doslej ni nič znamenja za to. Grof Apponyi še torej naj le čaka, sicer pa pride težko on kedaj na mesto, ki ga ima Tisza v ogerskem ministerstvu. — V Lvovu je umrl poljski posl. dr. Oton Hausner ter so ga v nedeljo z veliko slovesnostjo pokopali. Mož pa je tudi zaslužil, da jim ostane v lepem spominu.

Vunanje države. V ponedeljek, dne 3. marcija je doteklo 12 let, kar so sv. Oče Leon XIII. prejeli tiaro ali krono glavarja katoliške cerkve. — V zdrž. zboru v Rimu je klical posl. Imbriani Avstrijo „na korajžo“, češ, da on čisla le tisto ministersvo, ki napove Avstriji vojsko. Na to so se pač drugi poslanci smejali, toda tak klic je vsekako pomenljiv in mož pač v tem ne stoji sam. — Francosko ministerstvo razpada ter je Constans, doslej glava v njem, odstopil in na njegovem mestu sedi nek mladič Bourgeois. Le-ta pa ni po volji drugim ministrom in sodi se zato, da jih še več odstopi ali vsaj dva. Posojila bode letos francoski republiki 700 milj. treba in davkov se vzviša za 180 milj. To je v resnici lepo gospodarstvo! — Kolikor se sliši, vdeleži se Anglija shoda gledé delalskega vprašanja in se vrši le-ta že od dne 15. marcija v Berlinu. — Tudi pri ožjih volitvah so na večih krajih Nemčije

zmagali socijalisti in bode tacih poslej 34 v drž. zboru. Knez Bismark bode imel težavo z njimi in pravi se, da še ravno zavoljo njih ne odstopi od svoje službe, sicer pa bi to bil že rad storil. — Kar se tiče Rusije, ne sliši se nič veliko iz nje. Toliko pa se vidi, da se pripravljajo za vse, kar utegne priti v teku času; najbolj gleda se ondi sedaj na topničarje ali kanonirje in se njih število množi z vsacim letom, najbrž zato, ker se misli, da vojska brez topov ni mogoča ali vsaj sreče nima. — V Bolgariji bili bi sedaj kaj radi, ko bi vlade pripoznale kneza, toda nobena vlada ne kaže volje za to. Čemu bi ji pa tudi bilo; seči za druge v žrjavico po kostanje, to ni prijetno. — Turška vlada odjenjuje od strogih kazni nasproti tistim kristjanom, ki so se bili na otoku Kreta vzdignili zoper vlado. Kakor ve najnovejše poročilo, smejo se vsi vrniti domov, ne da jih čaka kazen. To je sicer lepo, toda verjami Turku! — Črnogorski knez Nikica obišče v spomladi Carji grad in misli se, da se nekaj plete na balkanskem svetu, v čemer knez nima zaduje besede. — Na morji je nevarno, anglijska ladija „Quetta“ se je v atlanskem morju pogreznila in nič manj, kakor 164 ljudi je z njo vtonilo. — Iz Amerike bode kava dražja poslej, ker je vlada v San Salvador precej visok davek naložila na njo. — V Braziliji so sedaj ustaja za ustajo in predsednik nove republike, general Fonseca, se jih oteplje le z veliko težavo. Prav mu bodi!

Smešnica 10. „Mož“, reče zagovornik za-
tožencu, „mož, če me vse ne vkanja, izpozna
vas sodnija, da kraje pri sosedu niste krivi.“
„Hvala, g. doktor“, reče ta „lepa hvala! De-
narja vam, če se to zgodi, sicer nimam dati,
toda pošljem vam 10 litrov vina, ki sem si ga
natočil pri sosedu“.

Razne stvari.

(Sprememba.) Minister za uk in bogoslovje, baron Gautsch pripravlja soper neke spremembe pri poduku na srednjih šolah in uči se naj poslej prirodoslovje, izlasti kemija še bolj na tanko.

(Mili dar.) Za altar farne cerkve sv. Ane v Framu sta darovala g. Simon Rečnik, kanclist v Ptuji 5 fl. in g. Andrej Koren, kovač na Paki 5 fl. Bog plati! Altarni odbor.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je g. dr. B. Glančnik, odvetnik in načelnik posojilnice v Mariboru, daroval 100 glđ.

(Učenost.) „D. W.“ pogleda rada v slov. liste in če ondi kaj za se vjame, brž zakokodače o tem v svojih predalih. V zadnji številki sklicuje se na „Slovenca“, češ, da še nimamo pis-

menega jezika in da naj si ga še le pripravimo. V tem kaže „D. W.“, ali da ne zastopi slovenski ali pa jo ima zloba že tako v krempljih, da drugo v listu vidi a drugo iz njega bere.

(Sejem.) Na sejmu v Slov. Bistrici je bilo dne 24. februvarija čez 1.500 glav živine in je cena ji bila že precej visoka.

(Visoko!) Mesto Beljak, v katerem je doma liberalizem in še kaj, dobi električno razsvetljavo. Zato bode sicer treba 200.000 gold. posojila, toda to je liberalni gospôdi najmanjša skrb.

(„Südmark.“) Ta nepridiprav si ne do-
biva posebno hitro in veliko udov. Zato pa
močno zatrobi v rog, kedar dobi kacega „usta-
novnika“. V vrsti teh je sedaj že bojda tudi
mesto Radgona.

(Ljudske šole.) Vsled določbe naučnega ministerstva imajo se dne 30. aprila popisati vse ljudske šole, kar jih je tokraj Litave.

(V Ljutomeru) naselil se je kot zdravnik dr. J. Wozelka. Mož je prišel z Dunaja, slovenski pa brž ne zna in torej ne vemo, kaj če ondi.

(Nameščenje.) Na ljudsko šolo pri M. Devici v puščavi pride g. J. Weixel za nadučitelja in v Črešnjevce g. B. Tominc za učitelja. G. J. Grebenec, učitelj pri sv. Lovrenci v slov. gor., pa stopi v pokoj.

(Cesta) V Melji pri Mariboru je trpela cesta, ki pelje tik Drave proti sv. Petru, lani vsled povodnji precej škode. Sedaj se popravlja in dež. odbor v Gradci da 1740 gold. iz dež. kase, drugo pa priloži okr. zastop v Mariboru.

(Z Dobrne) smo zvedeli veselo novico, da je število udov hvalevredne „Družbe sv. Mohora“ tam od lanjske številke 66, letos poskočilo za 14 členov, sedaj onde na vsakih 22 faranov pride po jeden družbenik; „Slov. Gospodar“ in „Domoljub“ pa štejeta blizo 70 naročnikov v fari, ki ima okoli 1760 duš in redno zahajata v „prve“ roke vsakemu 29 farniku; tudi brez „farne knjižice“ niso.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) so darovali gg.: Žalostno društvo pri pogrebu vlč. g. Jan. Pajeka, žup. Poličanskega 25 fl., L. Kramberger, vpok. žup. 3 fl., dr. Lebar 1 fl., Karba, učitelj 1 fl., A. Keček, kapl. 1 fl. 5 kr., Jož. Majcen, dvorni kapl. 2 fl., Fr. Praprotnik, nadučitelj v Mozirji 5 fl., Fr. Šijanec v Juršincih 2 fl., J. Lopič, provisor Čmureški 3 fl., Jozefa Kurnik 2 fl., N. 3 fl., Ogradi, kanonik 5 fl., Wurzer, žup. 5 fl., Cerjak, kaplan v Rušah 4 fl., Miha Serne, pos. na Smolniku 2 fl., Fr. Grizold, posest. na Smolniku 1 fl., prebl. gosp. mestjan F. B., ravnatelj slav. Posojilnice Mariborske 90 fl., g. Fran Novak, krčmar v Rušah 2 fl., slavno ravnateljstvo Mariborske „Posojilnice“ 100 fl. Bog plati!

(Nemškutarstvo.) Odkar so oče Fr. Dovnik v Krčevini nmrli, voli se v tej občini vselej nemškutarstvo in skorej večina zastopa je v rokah gospôde, ki ni doma v Krčevini, ampak v Mariboru. Ti pa gospodarijo zato tudi po — gosposko.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč gg.: Zadravec Ivan 2 fl., Muha 2 fl., Sra- botnik, Zadravec Peter, Gabere Šimon in Rot- ner po 1 fl.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Fr. Druškovič, kn. šk. duh svetovalec in dekan v pokoji v Slov. Bistrici, je umrl v 83. letu svoje dobe. Naj počiva v miru!

Listič uredništva. G. — en v Lj.: Čemu? Worell! — G. A. P. v S.: Iz spoštovanja do Vas in naših bralcev pustimo Vaše pismo v koši. — G. P. S. na P.: Vas ne poznamo, za to Vam lahko potrdimo, da ste Vi nam, mi pa smo Vam neznani.

Loterijne številke:

Gradec 1. marcija 1890: 58, 74, 27, 46, 11
Dunaj " " 90, 85, 35, 54, 12

Posestvo

v Košnici, 20 minut od Celja, ki meri 50 oral zemlje, povsem arondirano, za sadjerejo, živinorejo in mlekarstvo posebno prikladno je na prodaj pod ugodnimi pogoji. Več se poizvé pri dr. Filipič-u v Celji. 1-2

Izvrstni semenski krompir

„Oneida“

jedini, ki tudi v mokrotnej zemlji dobro stori in nikdar ne gnjije. Prodaje mernik po 1 gld. 20 kr.

Ivan Vrankovič v Braslovčah.

Služba

organista in mežnarja se odda 1. aprila t. l. pri sv. Tomažu pri Veliki nedelji. Službo želeči se naj oglasijo, velja pismeno, do 15. marcija pri

2-3 Cerkvenem predstojništvu.

Mlin na prodaj

s tremi tečaji, z 9 metrov visokim vodopadom, popolnoma nov, prostoren, s trpežno opravo, z žago, katero pa treba popraviti, s travnikom in njivami, eno uro od železniške postaje, po nizkej ceni.

NB. Častiti čitatelji se uljudno prosijo, naj bi blagovolili na ta predmet opozoriti znanca, ki bi tak kup nameravali.

Pogoji se zvedó pri Jan. Lenardu, Reichenburg, Štirsko. 3-4

Phisharmonike

se dobivajo pri g. F. Koritniku, organistu na Zdolah, pošta Videm, po nizki ceni od 25 do 50 gld.; prav pripravne za organiste, šolsko petje in male cerkve tudi s pedalom.

Mlinske kamne

iz nove rude prodaja Alojz Kreft, posestnik v Očeslavcih, pošta Ivanjci. 1-3

J. Bendik

v Št. Valentinu, Niže Avstr.

ima edini le pravico na Avstrijsko-Ogerskem za osvetljenje usnja patentovano

tinktura za svitljenje usnja

ne tekoči, trenutni svit ali apretura za usnje, temveč oljnati svit, od c. kr. drž. vojnega ministerstva izkušen in za c. in kr. vojsko v rabo dovoljen.

(Cena za kilo 1 gld. 20 kr., za steklenico št. 1, 1 gld. št. 2, 40 kr., št. 3, 20 kr.)

Potem za usnje prav dobro neprepusčajočo c. kr. privil.

redilno maščo za usnje

J. Bendika po sto spričeval potrjen. (Cena za celo škatljo 1 gld., pol škatlje 50 kr., četrt škatlje 25 kr., osminko škatlje 12½ kr. Prodajalec dobodo provizije. Zaloge so v vsacem večjem kraji cesarstva: V Mariboru pri gospodu Holasek-u in Martincu, v Celji pri g. Traun-u in Stigerju, v Gradci pri g. Korath-u itd.)

Občinstvo se svari pred ponarejenim in usnji škodljivim blagom. 3-10

Orgljarska in mežnarska služba

se odda 1. maja t. l. v Belihvodah. Oženjeni imajo prednost.

3 3

M. Frece, župnik.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v na- pravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstranc, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim go- tovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognji pozlatim in posrebrim. Čč. gg. naročniki naj mi blagovolé poslati iste nefrankovane.

Teodor Slabanja,

16-24

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

P. n. gospodom zadružnikom „Hranilnega in posojilnega društva v Ptuj!“

Podpisano načelstvo uljudno vabi gospode zadružnike k rednemu občenemu zboru v dan 15. marca 1890 ob 10. uri dopoldne v zadružnih prostorih v „Narodnem domu“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva;
2. Poročilo nadzorništva v predloženem računskem sklepu;
3. Sklepanje o porabi čistega dobička;
4. Volitev načelnikstva;
5. Volitev nadzorništva;
6. Predlog, da se prenaredé §§ 7, 19, 20, 42, 43 zadružnih pravil;
7. Slučajni predlogi.

Ako k zborovanju ob 10. uri ne pride zadostno število zadružnikov, vrši se drugo zborovanje po istem dnevnem redu v smislu § 40 zadr. pravil ob 11. uri dopoldne.

Na Ptuj, dne 1. marca 1890.

1-2 Za načelstvo: Dr. F. Jurtela.

„Oves Willkomm“.

Ta oves je na Štajarskem med vsemi sortami najzgodnejši, plodnejši in težji; raste na visoko od 5–6 čevljev, ima močno, dobro slamo za krmo in se ne poleže.

Zadostuje, ker se ta oves redko seje, 40 kil kot seme za jeden plug. Cena za kilo 25 kr. Ako se vzame več kakor 50 kil za kilo 20 kr.

Razpošilja, kakor dolgo seže, vreče po 5 kil za 1 gld. 80 kr. proti pošiljati zneska ali poštne povzetju franko na vsako pošto postajo

Benedikt Hertl, 3-8

veliki posestnik na grajščini Golič pri Konjicah.

Posojilnica v Slatini

bode svoj redni občni zbor imela dne 19. marca popoldne ob 3. uri v navadnem prostoru pri sv. Križu hšt. 1.

Dnevni red:

1. Računski sklep;
2. Volitev odbora;
3. Nasveti.

Pri sv. Križu tik Slatine, dne 6. marca 1890.
Načelstvo.

Izvrščilna prodaja!

Pri c. kr. okrajni sodnji v Šoštanji se vrši dne

12. sušca 1880

predpoludne od 11. do 12. ure

druga in poslednja prodaja

zemljišč rajnega gospoda Mih a G o l o b in sicer:

1. Posestva zemljo-knjižni vložek št. 197 kat. občine Šoštanj obstoječe iz hiše, v kateri je že dolgo let sloveča krčma in stoji na najpripravnejšem prostoru v trgu Šoštanji, s kegljiščem, mesnico, ledenico, gostilniškim vratom, gospodarskim poslopjem, potem iz njiv, travnikov in gozda, vse skup v cenilni vrednosti po 11.341 gld. 68 kr.

2. Posestva vložek št. 266 kat. obč. Šoštanj travnik v vrednosti po 1748 gld. in

3. Hiše v Šoštanji, vložek št. 38 kat. občine Šoštanj v vrednosti po 1632 gld. 25 kr.

Ponudniki imajo 10% od cenilne vrednosti varščine položiti, ostali pogoji se zvedó pri sodnji ali v notarski pisarni v Šoštanji.

Hranilno in posojilno društvo v Ptuj,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo. 1-2

IV. poslovno leto od 1. prosinca 1889 do 31. grudna 1889.

Aktiva.

Bilanca.

Pasiva.

Inventar	724·77	Glavni deleži 20	2000·—
Posojila zadružnikom	319173·34	Upravni deleži 2119	36123·59
Zaostale obresti	1080·71		38123·59
Naloženi denar pri drugih zavodih	3338·24	Hranilne vloge	255892·59
Obresti od denarja pri drugih zavodih	58·21	Kapitalizovane obresti hran. vlog	8882·72
Gotovina 31. decembra 1889	6442·64		264775·31
		Za leto 1890 predplačane obresti	3790·85
		Nevzdignena dividenda	2568·97
		Društveni fond splošni (rez. fond)	4286·—
		Vstopnina leta 1889	1138·—
		Društveni fond specijalni (rez. fond)	8904·86
		Donesek leta 1889 za poseben rezervni fond	131·30
			14460·16
		Čisti dobiček	7099·03
			gld. 330817·91
			gld. 330817·91

Na Ptuj, dne 31. decembra 1889.

Načelstvo.